

Правно - исторически факултет

2700 Благоевград, пл. „Георги Измирлиев - Македончето“

тел./факс: 073/88 66 17; e-mail : admin@law.swu.bg

КОНСПЕКТ ПО “МЕЖДУНАРОДНИ СПОРОВЕ И КОНФЛИКТИ”

1. Възникване и развитие на конфликтологията като наука. Основни направления на изследване на конфликтите – стратегически, изследвания на конфликтите, изследване на мира.
2. Понятие за конфликт – трудности при дефинирането му. Разграничение между спорове, кризи и конфликти. Международен и международноправен конфликт.
3. Нива на анализ на причините за възникване на конфликти - индивидуално, социално, структурно. Формиране на интердисциплинарен подход за анализ на конфликтите.
4. Теоретични традиции в конфликтологията. Реализъм и либерализъм - основни понятия. Участници, цели и средства на конфликтите в рамките на двете традиции - сравнителен план.
5. Теории за войната и нейните причини /белицистки теории/. Доктрината за “справедливата война”. Пацифистки теории. Микротеории и макротеории за конфликта. Индивидите и международният конфликт.
6. Типология на конфликтите. Критерии за типологизиране – възможни класификации на конфликтите. Стадии и фази на развитието на конфликтите – разширяване и ескалация.
7. Теоретични направления и практическа дейност по уреждането на конфликтите. Проблеми, свързани с уреждането на конфликтите. Понятия за “управление на конфликти”, “урегулиране на конфликти” и “разрешаване на конфликти”.
8. Същностна характеристика на конфликтите в Двуполусния свят. Международна среда и причини за възникване. Първа и втора световни войни - коалиции. Студена война - военно политически съюзи.
9. Тенденции в развитието на конфликтите в края на XX век и началото на XXI век. Особености на съвременните конфликти /участници, съдържание/ и подходите за тяхното уреждане. Преход от междудържавни към вътрешнодържавни конфликти. Причини за възникване на конфликти на етническа и конфесионална основа - еманципация на националността, легализиране на малцинствените права, политически и икономически преход, засилване на конфесионалния фактор.
10. Цивилизационна детерминираност на конфликтите. Най-общи понятия за основните религии-конфуцианство, християнство и ислям. Сравнителен анализ на формирането на политическа култура и политическо поведение от различните цивилизационни общности.
11. Същност и значение на националната държава в теорията на конфликтите. Политическо и етническо понятие за нация. Политически измерения на модерния национализъм. Национален интерес и национална политика в контекста на конфликтологията.
12. Моралът в политиката. Традиции за преценяване на моралните аргументи и ролята на морала в политиката-скептици, държавни моралисти, космополити. Значение и място на моралните съображения в международните отношения.
13. Мирни средства и подходи за регулиране на конфликти. Дейност по профилактика и предотвратяване на конфликти. Участие на трети страни в уреждането на

конфликтите – основни задачи и средства за въздействие. Мирни средства за урегулиране на конфликтите - преговори, анкети, добри услуги, мисии, посредничество, международен арбитраж.

14. Принудителни мерки при урегулирането на конфликтите. Принудителни средства - без използване на въоръжена сила – ембарго, блокада, прекъсване на дипломатически отношения. Принудителни средства с използване на въоръжена сила – роля и място, исторически опит.

15. Проблемът за хуманитарната интервенция. Международни структури и организации за регулиране на конфликти. Концепции за развитие на ООН, ОССЕ, и НАТО. Характерни тенденции в тяхното развитие в съвременността.

ЛИТЕРАТУРА ПО “МЕЖДУНАРОДНИ СПОРОВЕ И КОНФЛИКТИ”

А. Основна литература

- 1.) Лекционният курс.
- 2.) **Най, Джоузеф.** Международните конфликти – теория и история. Изд. Прага, София, 1998.
- 3.) Войната и мира – ХХІ век – някои политически аспекти. Сборник, Изд. Св. Георги Победоносец, София, 1996.
- 4.) **Хинкова, Соня.** Югославският случай. Етнически конфликти в Югоизточна Европа. Критика и Хуманизъм. София, 1998.
- 5.) Новата архитектура на сигурността в Европа и ранното сигнализиране и предотвратяване на конфликти. Сборник под редакцията на Г. Генов. Изд. Албатрос, 1997.
- 6.) **Грей, Дж.** Либерализмът, С., 1991.
- 7.) **Хънтингтън, С.** Сблъсъкът на цивилизациите, С., 1999.
- 8.) **Костел, Е.** Съвременната геополитика, ИК КАМА, 1999
- 9.) **Шатле Фр., О. Доамел, Е. Пизие.** История на политическите идеи, С., 1998.
- 10.) **Слатински Н.** Сигурност и международни отношения, сп. Международни отношения, бр. 2, 1999.
- 11.) **Александров, Е.** Речник на международните отношения, Изд. Тракия-М, С., 2001
- 12.) **Бъчваров, М.** Геополитически анализи, изд. “Захарий Стоянов”, С., 2001
- 13.) **Мирчева Хр.** Глобалната конфронтация в глобалната политика. История на международните отношения (1945-1995), С., 1999.
- 14.) **Видин, Бл.** Международно публично право, С., 1999.
- 15.) **Проданов, Васил** Глобалните промени и съдбата на България, ИК Христо Ботев, С., 1999
- 16.) **Василенко И.** Политическа глобалистика, М., 2002
- 17.) **Примаков, Е.** Анатолия на Близкоизточния конфликт, С., 1980
- 18.) **Бацаров Здр.** Геополитически системи, С., 1999.
- 19.) **Едлер Р.** Разширяването на НАТО - масови рискове. Сп. Международни отношения бр. 4/1998 с. 37-49.

Б. Допълнителна литература

- 20.) **Кенеди П.** Стратегия и дипломация 1845-1945, С., 1998.
- 21.) **Кенеди П.** Възход и падение на Великите сили т. I и II, С., 1997.
- 22.) **Удуърд, С.** Балканската трагедия. Хаосът и разрухата след края на Студената война”, Сиела, С., 2002
- 23.) **Цыганков, П.А.** Теория международных отношений, Гардарики, М., 2003

- 24.) Доуърти, Дж. И Пфалцграф, Р–младши Теории за международните отношения
Ичаст, Атика, С., 2004
- 25.) Crisis Management after the Cold War, ed. by D-r R. de Wijk, W., 1995.
- 27) Никитин, А.И. “Сильные и слабые стороны миротворчества ОБСЕ,
[http://www.deutschebotschaft-
moskau.ru/ru/bibliothek/internationale-politik](http://www.deutschebotschaft-moskau.ru/ru/bibliothek/internationale-politik)
- 28) Кайзер, Карл “Балканы как модель”, [http://www.deutschebotschaft-
moskau.ru/ru/bibliothek/internationale-politik](http://www.deutschebotschaft-moskau.ru/ru/bibliothek/internationale-politik)
- 29) Варвик, Йоханнес “Недопущение войн и сохранение мира”,
[http://www.deutschebotschaft-
moskau.ru/ru/bibliothek/internationale-politik](http://www.deutschebotschaft-moskau.ru/ru/bibliothek/internationale-politik)

Автор: доц. д-р Габриела Белова